

PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. I-1234
2, 6, 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO
Nr. XIIP-113(3)

2017-01-12
Vilnius

Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
Straipsnis	Straipsnio dalis	Punktas	
1			<p>Argumentai: Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas keičiamas, siekiant geriau apsaugoti vaikus nuo smurto. Vis dėlto didelė dalis apibrėžimų formuluočių yra nevienareikšmiškos, todėl jų prasmė paliekama jas taikančių socialinių darbuotojų ir kitų specialistų subjektyviai interpretacijai.</p> <p>Teikiama pasiūlymai konkrečiau apibrėžtų sąvokas, įpareigotų institucijas situaciją vertinti ne pagal formalius požymius, bet orientuojantis į vaiko apsaugą nuo tikros grėsmės bei iš tiesų galinčios kilti žalos. Be to, siekiant išvengti perteklinio valstybės kišimosi ir Lietuvos šeimų konstitucinės teisės pačioms auklėti savo vaikus nepagrįsto ribojimo, apibrėžimuose siūloma atsisakyti formuluočių, kurios įtvirtintų privalomą vaikų auklėjimo modelį.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, teikiame pasiūlymus koreguoti įstatymo projekto nuostatas siekdami smurto sąvoką sieti ne tik su formaliomis aplinkybėmis, bet ir su paties veiksmo realiu pavojingumu vaikui. Taip pat siūlome atsisakyti formuluočių, kurios atveria kelią neproporcingų sankcijų taikymui tėvų (globėjų) atžvilgiu, bei perteklinių nuostatų, atkartojančių kitas įstatymuose įtvirtintas nuostatas.</p> <p style="text-align: center;">Pasiūlymas: Pakeisti Įstatymo projekto 1 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos</p> <p>1. Fizinė bausmė – bet kokia bausmė, kai fizinė jėga naudojama fiziniam skausmui, net ir nedideliame, sukelti ar kitaip fiziškai kankinti vaiką – Vaikas – žmogus iki 18 metų, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta kitaip.</p> <p>2. Smurtas prieš vaiką – ~~vaiko patiriamas kito asmens veikimas ar neveikimas, darantys vaikui fizinį, psichologinį, seksualinį, ekonominį ir kitokių poveikį ar pasireiškiantys nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ir pavojų savo gyvybei, sveikatai, raidai, garbei ir orumui, įskaitant smurtą artimoje aplinkoje ir fizinės bausmės veikimu ar neveikimu vaikui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis poveikis, dėl kurio vaikas patiria fizinę, psichinę žalą, raidos sutrikimus arba yra realus pavojus, kad poveikio pasekmė bus vaikui padaryta fizinė, psichinė žala, sutrikdyta raida.~~</p> <p>3. ~~Vaikas – žmogus iki 18 metų, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta kitaip.“~~ Seksualinis vaikų išnaudojimas – kito asmens</p>

		<p>veiksmai prieš vaiką, kuriais tas asmuo siekia patirti seksualinį pasitenkinimą arba gauti pelno iš seksualinių ar su jomis susijusių paslaugų. Taip pat vaikų prostitucija, vaikų pornografija, vertimas dalyvauti pornografiniame renginyje, vaiko tvirkinimas.</p> <p>4. Nepriežiūra – nuolatinis vaiko prigimtinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, dėl ko kyla reali grėsmė vaiko sveikatai ir gyvybei bei fizinei, psichinei, socialinei, dorovinei raidai.“</p>
2		<p>Pasiūlymas: Pakeisti Įstatymo projekto 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„2 straipsnis. Įstatymo papildymas 2¹ straipsniu Papildyti Įstatymą 2¹ straipsniu:</p> <p>„2¹ straipsnis. Smurto prieš vaiką formos Smurto prieš vaiką formos yra šios:</p> <p>1) fizinis smurtas – kito asmens tyčiniai, pavojingi, neteisėti, atliekami prieš vaiką veiksmai, nukreipti į vaiko kūną ir ~~galintys sukelti~~ sukeliantys vaikui skausmą, žalą jo sveikatai, raidai ~~suvaržyti jo laisvę, sukelti bejėgiškumo būklę ir žeminti jo orumą, taip pat fizinės bausmės~~ arba realų pavojų, kad poveikio pasekmė bus vaikui padaryta fizinė, psichinė žala, sutrikdyta raida;</p> <p>2) psichologinis smurtas – kito asmens nuolatinis psichinis poveikis ~~vaiko individualumo nepripažinimas, žeminimas, patyčios, gąsdinimas, pozityvios socializacijos trikdymas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, sukeliantys~~ sukeliantis žalą ir realų pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai, ~~garbei ir orumui;~~</p> <p>3) seksualinis smurtas – kito asmens veiksmai prieš vaiką, kuriais tas asmuo siekia patirti seksualinį pasitenkinimą arba siekia bet kokios naudos iš seksualinių ar su jomis susijusių paslaugų ir ~~sukeliantys žalą ir pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai garbei ir orumui~~ seksualinė prievarta prieš vaiką – seksualiniai veiksmai su vaiku, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinimai, arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka vaikui, taip pat ir šeimoje, arba piktnaudžiaujama itin pažeidžiama vaiko padėtimi, ypač dėl jo psichinės ar fizinės negalios ar priklausomumo;</p> <p>5) ~~nepriežiūra – tėvų, kitų teisėtų vaiko atstovų ar už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nesirūpinimas vaiku vengiant tenkinti pagrindinius vaiko fizinius, emocinius ir socialinius poreikius ir (ar) priešingas teisėtiems vaiko interesams jo auklėjimas ar neauklėjimas, sukeliantys žalą ir pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai, garbei ir orumui.“~~</p>
3		<p>Pasiūlymas: Pakeisti Įstatymo projekto 3 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„3 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas Papildyti 6 straipsnį 9 punktu:</p> <p>„9) valstybė imasi visų reikiamų teisinių, administracinių, socialinių ir švietimo ir kitų priemonių užtikrinti vaiko apsaugą nuo ~~visų formų~~ smurto, ~~įskaitant fizines bausmes, kuri jis gali patirti iš tėvų, kitų teisėtų vaiko atstovų ar kurio nors kito vaiką prižiūrinčio asmens~~ seksualinės prievartos, seksualinio išnaudojimo ar nepriežiūros.“</p>
4 5 6 7		<p>Pasiūlymas: Išbraukti Įstatymo projekto 4, 5, 6, 7 straipsnius:</p> <p>„4 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas Pakeisti 10 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>~~„2. Vaikas turi teisę būti apsaugotas nuo savo tėvų, kitų teisėtų vaiko~~</p>

		<p>atstovų, kartu gyvenančių asmenų ar kitų asmenų visų formų smurto, įskaitant fizinės bausmės seksualinės prievartos, seksualinio išnaudojimo.</p> <p>„5 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas Pakeisti 49 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip: „1. Vaiką, vengiantį atlikti savo pareigas, už drausmės pažeidimus tėvai, kiti teisėti vaiko atstovai gali drausminti savo nuožiūra, išskyrus fizinės bausmės ir (ar) bet kokią kitą smurtą prieš vaiką.</p> <p>„6 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas 1. Pakeisti 56 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip: „1. Tėvams ir kitiems teisėtiems vaiko atstovams, kurie pažeidžia vaiko teises, piktnaudžiauja savo teisėmis (pareigomis), vengia arba nevykdo pareigos auklėti, mokyti, prižiūrėti, išlaikyti vaiką, drausmina vaiką fizinėmis bausmėmis ar kitaip smurtauja prieš jį vaiką, taikoma įstatymų nustatyta civilinė, administracinė arba baudžiamoji atsakomybė.“</p> <p>2. Pakeisti 56 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Kai tėvas (motina) arba kitas teisėtas vaiko atstovas, arba kitas vaiką prižiūrintis asmuo pažeidžia vaiko teises, piktnaudžiauja savo teisėmis (pareigomis), drausmina vaiką fizinėmis bausmėmis ar kitaip smurtauja prieš jį, vaikas ir kiti asmenys turi teisę kreiptis pagalbos į vaiko teisių apsaugos, teisės saugos ar kitą instituciją, kuri privalo imtis įstatymų nustatytų priemonių.</p> <p>7 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas Pakeisti 57 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „2. Mokymo, auklėjimo, gydymo ir kitų įstaigų vadovai, auklėtojai ar jiems prilygstantys asmenys, šių įstaigų administracija atsako už jų prižiūrimų vaikų auklėjimą. Kai šie asmenys pažeidžia vaiko teises, nevykdo savo pareigų arba vykdo jas netinkamai, taiko fizinės bausmės ar kitaip smurtauja prieš vaikus, jie atsako įstatymų nustatyta tvarka.“</p>
--	--	--

Teikia

Seimo nariai

Rimantas Jonas Dagys
Laurynas Kasčiūnas
Agnė Širinskienė
Povilas Urbšys
Eugenijus Jovaiša
Paulius Saudargas
Mantas Adomėnas